

Selo duhova

Author: IWPR

Pise: Gordana Igric

Ovo je Racak nedelju dana posle policijske akcije koja je za sobom ostavila 45 ubijenih civila, medju njima tri zene i jedno dete i devet vojnika Oslobojilacke vojske Kosova (OVK). Jos u avgustu tu je zivelo oko 2000 stanovnika. Tadasnja ofanziva srpskih snaga ostavila je vecinu bez domova : selo je granatirano, vecina kuca opljackana, pa zatim spaljena. Januar je u selu docekalo tek nesto vise od 300 ljudi. U rano jutro 15. januara srpska policija je okruzila selo. (Mogi veruju da je akcija bila osvetnicka - samo nekoliko dana ranije iz dobro pripremljene zasede OVK je ubila tri srpska policajca.) Sada su u selu samo tri starca, dok su ostali rasejani.

Na pustoj raskrsnici u Stimlju grupa naoruzanih srpskih policajaca budno motri da li ce neko skrenuti sa glavne ulice i uputiti se prema selu Racak. "Nije tacno da su ubijeni civili", kaze jedan od njih, crn i visok. "Nije tacno da su ubijeni deca i zene, pa ja valjda znam, bio sam tamo." Tako ide prica prema kojoj dogadjaji u selu Racak ne predstavljaju vansudsko pogubljenje civila. "Ubijeni su samo teroristi, pa ih je u toku noci OVK presvukla u civilna odela Zasto bi nas inace sprecavali da uzmemo tela puna dva dana?" Pokazuje tri rupe od metka u policijskom automobilu. Objasnjava kako njegova deca ne mogu u skolu, i kako dok tu stoji iza svakog prozora ocekuje da neko pripuca.

Ali iza prozora, ljudi razmisljaju o drugim stvarim. Cetredestogodisnja E. B. sedi utuceno na podu pored peci, skrivena u jednoj kuci i ne zna sta bi uradila vise sa svojim zivotom. Njen dvanestogodisnji sin Halim ubijen je pored nje dok su zajedno trcali kroz dvoriste prema obliznjem sumarku. Tada je ubijen i njen muz Ryza i njen rodjak Zejnel.

"Bilo ih je vise od 40, u plavim policijskim uniformama," prica. "Stajali su u grupi na brdu iznad nase kuce, vikali su nam nesto i mahali nam. Pucali su cim smo izašli iz skrovista u dvoriste. Moj Halim je viknuo da se sklonim. Onda je pao, metak ga je pogodio u vrat. A bio je jos bos, nismo imali to jutro vremena ni da se obucemo kad su nas opkolili, u ruci je drzao pantalone." Neutesno place.

Vecina stanovnika sela Racak koja nije uspela da se na vreme probije tog dana iz obruca, odlucila je da ostane zajedno, zatvorena u podrumima i stalama. U podrumu kuce sada mrtvog ucitelja Sadika Dzema skivalo se vise od 20 zena i dece. U njegovo stali zatvorilo se 30 muskaraca i cetiri decaka. Vecina od tih muskaraca su danas mrtvi. Dvadesettri tela nadjena su u rano jutro 16. januara na padini brda Kodri e Bebushit izvan sela sa prostrelnim ranama i tragovima mucenja.

Dvanaestogodisnji decak skrivao se sa ocem i drugim rodjacima u toj stali, kada je jedan policajac sa crnom maskom na licu otvorio vrata i opalio rafal iznad njihovih glava. "Lezali smo na podu i to je bila sreca", kaze. "Vikali smo da smo civili. Izveli su nas sve u dvoriste i nas decu odvojili. Uzeli su dugacke drvene oblice pripremljene za lozenje i poceli da tuku muskarce. Oni su vristali"

Decak je pridruzen zenama tog 15. januara u podrumu kuce. Jos pola sata dopirali su iz dvorista krici, a onda je nastala tisina. "Mi smo svi u podrumu verovali da je muskarce policija uhapsila i odvela u Stimlje ili Urosevac", nastavlja. "Kad smo se izvukli iz podruma rekli smo to verifikatorima." Tek sutra ujutru na brdu su nadjena tela, "telo mog oca i telo Sadika, i Jashara i Raifa, i Shukrije i Salija i Fatmira i Nexhata."

Tokom noci preziveli mestani sela izvukli su se iz skrovista do kojih policija nije dosla i sa lampama poceli da tragaju za ranjenima i mrtvima. "Bilo je cetiri sata ujutru kada smo naisli na telo Bajrushija, sina Nusretovog", vidno uzbudjen prica pedesetogodisnji Sh. A. "A onda, jedan za dugim, tu su lezali svi moji rodjaci. Hteo sam da po nasem obicaju pokrijem mrtve, ali je jedan odlucio da nista ne diramo dok ne dodju verifikatori. I mi nismo dirali. Samo smo stajali tako pored njih cekajuci jutro."

I dok traju politicke igre oko obdukcije tela u Pristini, ciji rezultati treba da ospore ili podrze ispravnost procene Vilijama Vokera da su ubijeni obicni seljaci, svedoci dogadjaja ostaju rasejani po raznim selima, skriveni iza visokih zidova, u strepnji...Rodjaci poginulih svako vece gladno gutaju televizijske vesti ocekujući da saznaju kad ce im tela poginulih biti vratena. Jer, kako kaze starac kome je sin ubijen - gore od smrti sina, jeste nemogucnost da mu telo poloziš u zemlju da pociva.

Gordana Igric je konsultant organizacije Human Rights Watch. HRW je upravo izdala izvestaj o dogadjajima u selu Racak koji se moze naci na: <http://www.hrw.org/hrw/press/1999/jan/yugo-prs.htm>

Location: Kosovo

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/selo-duhova>